

naobražen človek kratko imenuje »šund« ter s tem pove, da je v vsakem oziru brez vrednosti. Žal, segajo širši sloji po takih knjigah, kakor po strupenih slaščicah. Zle posledice takega branja nikdar ne izostanejo. »Akt št. 113« ne spada v to vrsto knjig, dasi ga bo z bogatega dejanja in mnogoterih zapletljivih prav rad bral vsak tudi najpripottejši človek, ki išče v branju predvsem zabave in razvedrila. Tega bo v tej knjigi dobil prav obilo. Spremljal bo gospo Fauvelovo, nesrečno žrtev in poštenega Prosperja, ki ga kruto preganja usoda, ter ostale junake po njihovih potih. Življenje vseh teh oseb pa mu bo pravilo na najrazličnejše načine isto resnico, ki jo pozna slovenski pregovor: »Laž ima kratke noge«. — Lepo opremljena knjiga je na prodaj po vseh knjigarnah. Zmerna cena vzlic obširnosti knjige ji bo gotovo privabila mnogo prijateljev.

—k **Potne in selilne pristojbine**, organov finančne kontrole. Sestavil Anton Česnik, komisar finančne kontrole v Ljubljani. Ta knjžica je namenjena v prvi vrsti finančni kontroli, vendar jo toplo priporočamo tudi drugim državnim nameščencem, ker pritičejo uradnikom finančne kontrole iste potne pristojbine kakor drugim državnim uradnikom in so selilne pristojbine vseh državnih nameščencev enake. Knjžica obsega vse sedaj še veljavne uredbe in naredbe izza leta 1804. do vstevši odločbo ministrskega sveta z dne 1. oktobra 1923 o zvišanju pristojbin.

—k **Dr. Pavel Strmšek: Problemi naše državne ureditve in Slovenci**. Vsebina: Župančič; Vprašanja. Krek; Oporoka. Nekoliko zgodovinskega pogleda. Dokumenti našega osvobojenja. Gradnik; Sonet o svobodi. I. Amputacija in federalizem. II. Minimalni in maksimalni program. III. Eden ali trije narodi. Obe možnosti bodočega razvoja.

Naše narodno prosvetno delo.

—p **Prošnja do naših mladinskih pisateljev-pesnikov**. Primanjkuje nam otroških spevoiger. Imamo jih sicer nekaj, a te so večinoma prevodi iz nemščine. Čeravno prav čedne, so vendar zložene v tujem duhu ter našim razmeram malo prikladne. Rad bi uglasbil nekaj priprostilih spevoiger, a ni mi na razpolago nobeno besedilo. Zato se obračam do naših pesnikov s prošnjo, ne bi li hotel spisati eden ali drugi kako spevoigro. Namišljena ni v dramatski obliki, ampak v obliki deklamacij in pesmi. V prvi vrsti bi prosil za spevoigro, primerno za božično predstavo. V podrobnosti se tukaj spuščati ne morem. Ako se najde idealen tovariš, ki bi mi hotel ustreči, ga prosim, naj mi to pisмено naznani. Odgovoril bi takoj obširno, kako si celo stvar zamislim.

D. Serajnik — Ormož.

Učiteljski pravnik.

—§ **Katere otroške vrtnarice bodo uvrščene v III. kategorijo** — po členu 31. zakona o narodnih šolah iz leta 1904. Člen 31. se glasi: Zabavilja može biti ona koja je svršila najmanje četiri razreda srednje škole ili celu Viš. Žen. Školu, za tim se dve godine spremala za ovu službu u zasebnom odelenju ženske učiteljske škole ili u sličnoj školi na strani i položila stručni ispit.

—§ **Uvrstitve učiteljstva meščanskih šol po čl. 7. urad. zak. (10%)**. Člen 12. Uredbe z dne 31. oktobra 1923 Služb. Nov. št. 251 se glasi: Pod odredbu drugog stava čl. 7. zak. o čin. spadaju: Računozpitači glavne kontrole, geometri i učitelji višjih narodnih (gradjanskih) škola.

—§ **Službeni prejemki se izplačujejo vsemu učiteljstvu v naprej**. Ker prihajajo od šolskih vodstev na nakazujoče oblasti reklamacije in vprašanja, zakaj se je nakazala poedincem 1. nov. 1923 plača za 2 meseca, ker so že le-ti prejeli plačo za oktober 1923, smo naprošeni objaviti nastopno pojasnilo. Glasom razpisa višjega šolskega sveta z dne 15. februarja 1922, št. 73 so uživali učitelji brez usposobljenostnega izpita, ki so nastopili službo po 1. marcu 1922, ali so jim bili prejemki iz kateregakoli razloga na novo nakazani, službene prejemke v nazaj. To odredbo je ukinil člen 124. zakona o drž. računovodstvu, zato je odredil višji šolski svet z razpisom št. 11.222 od dne 24. oktobra 1923, da se bodo izplačevali službeni prejemki izza 1. novembra 1923 dalje vsemu učiteljstvu v naprej in na ta način so prejeli mnogi učitelji 1. novembra 1923 dve plači.

Obračunski vestnik.

—ob **Katoliški duhovnik Golec Janoš** že zopet blati v »Straži« nas, učiteljstvo. V 119. številki imenovanega lista piše pod naslovom »To je slovensko radikalna logika« sledeče: »... Da, da, visoko stoji slovensko učiteljstvo, kar se tiče gojenja sokolaško-orjunske podivjanosti, a sicer ne. Saj tudi učitelj »naprednjak« ni nikjer tako osovražen kot ravno med Slovenci, ker hoče živeti med ljudstvom in mu zastrupljati z vsiljevanjem protiljudskih organizacij najdražji zaklad — mladino. Naše dobro ljudstvo pozna protiversko in protiljudsko tendenco naprednega učiteljstva, radi tega ga ne mara in ga ne bo, dokler se res ne bo začelo ravnati po naukih g. prosvetnega ministra radikala Trifunovića.«

V ravno isti »Stražini« številki napada Golec pod naslovom »Trobarvna triperesna deteljica iz Št. Janža na Dravskem polju« tudi našega tovariša, tamkajšnjega učitelja g. Jarca.

V uprav isti številki razlaga obenem s svojim polnim podpisom pod naslovom »Nekaj v pojasnilo radovednemu »Jutru«, kako mu je dne 7. oktobra 1923 ob pol 11. uri v noči pomagal naš tovariš učitelj g. Dominkuš prijeti s pomočjo policije v Mariboru tri nemškutarje, ki so ga bili na ulici tepli.«

Katoliški duhovnik se ob tem razlaganju ni zavedal, da mu je član učiteljskega stanu, kojega na neprestano napanja in blati, izkazal dobro delo krščanskega usmiljenja, sicer bi ne bil prav v isti številki zasramoval vse, kar nosi učiteljsko ime. Menda se tudi tovariš Dominkuš ni zavedal rečene noči, komu je izkazal svojo dobroto.

Duhovnik Golec kaže po »Straži« — »Slov. Gospodarju« ter ga pošilja proti učiteljstvu po severozapadnem delu naše Jugoslavije. Ker se z dobrim ne more postavljati, hoče postati junak svojega zla. V ravno tej številki »Straže« napoveduje s svojim polnim podpisom, da bode vsakega, ki bode položil roko nanj, nagradil tako, da ga bode pomnil. Krist pa nam je posebno priporočil dolžnost: »Sovražnike ljubiti, dobro storiti njim, ki nas sovražijo, moliti za tiste, ki nas žalijo in preganjajo«. Katoliški duhovnik Golec nam napoveduje ravno nasprotno, on je torej nekakšni glasnik — Antikristov.

Tovariši, tovarišice! Odslej naprej pojdemo vsi kupovat svoje potrebščine v Cirilovo trgovino, tam nad njo trobi Antikristov glasnik svoj krivi nauk po severozapadnem delu Jugoslavije, troseč svoje ogabnosti na naš stan! Zasluži torej in je vreden, da se mu — hvaležno bližamo!!! Kdor zaničuje se sam....

Naša gospodarska organizacija.

—g **Ganglov kamen za učiteljski konvikt**: Odbor učiteljskega društva za novomeški okraj je daroval v proslavo rojstne petdesetletnice višjega šolskega nadzornika gospoda Engelberta Gangla za učiteljski konvikt v Ljubljani **1000 Din** (reci: tisoč dinarjev). Pričakujemo, da bodo v zvezi z novomeškega učiteljskega društva sledila vsa okrajna učiteljska društva in da bodo tudi posamezni učitelji in učiteljice se odkupili(e) od 10 Din dalje z enim kamnom v počeščenje našega slavljence za učiteljski konvikt. Živeli darovalci Ganglovih kamnov za učiteljski konvikt! Najlepše proslavimo ta jubilej, če podpremo društvo, kateremu je Gangl predsednik.

—g **Učiteljski dom v Mariboru**. Članarina in darila: Kontler Julij, nadučitelj v Tišini, Prekmurje, 2 obveznici 7% drž. posojila à 100 Din (s kuponi od septembra 1922 dalje). Z zadnjič izkazanimi 128 obveznicami = 130 obveznic à 100 Din = 13.000 Din.

O priliki petdesetletnice g. viš. šol. nadzornika E. Gangla namestu čestitk darovali kot prispevek k »Ganglove mu kamnu« Učiteljskemu domu v Mariboru: Učiteljstvo deške osnovne šole v Studencih pri Mariboru 70 Din; učiteljstvo deške osnovne šole II. v Mariboru 40 Din, skupaj 110 Din. Iskrena hvala!

Tovariši in tovarišice! Ne moremo pač lepše proslaviti jubileja tega našega vzor-moža in učitelja, nego da položimo v temelj našega prepodobnega »Učiteljskega doma« tudi »Ganglov kamen«. Zato vas pozivam vse tovarišice in tovariše, da v ta namen namestu čestitk rade volje prispevate po svojih močeh. Posnemajte pridno učiteljstvo gori imenovanih dveh šol, ki to zbirko otvarjata! Na delo torej! Naj bode »Ganglov kamen« trden in močan in velik kakor je naš jubilan! (Prispevke je pošiljati na naslov:

Mirko Kožuh, nadučitelj v Mariboru, Razlagova ulica).

—g **Poziv upnikom. II.** Upniki podpisane zadruge se naprošajo v zmislu § 40. zadržnega zakona, da prijavijo svoje terjatve. — **Učiteljska stavbna zadruga v Ljubljani, r. z. z. o. z., v likvidaciji.**

Iz naše stanovske organizacije.

Gibanje okrajnih društev v Sloveniji.

Vabila:

= **UČITELJSKO DRUŠTVO ZA CELJSKI OKRAJ** zboruje v soboto, dne 17. t. m. v mestni osnovni šoli v Celju. Pričetek točno ob 9. uri. Dnevni red: 1. Zapisnik. 2. Dopisi ter društvene in stanovske zadeve. 3. vprašalna skrinjica. 4. Predlogi in slučajnosti. 5. O Žgečevi brošuri poročja tov. Potočnik Ljud. 6. Kako razlagam lahko in umljivo metersko mero, poročja tov. Petriček. 7. »O narodni vzgoji«, predava tovarišica Anica Černejeva. Na zborovanju se bode pobirala članarina za Šolsko Matico. Polnoštevilne udeležbe pričakuje odbor.

KINEMATOGRAF ZA ČITANJE.

(Čitalni stroj od Sv. St. Radojčića.)

V št. 40. in 42. »U. T.« smo priobčili poročilo o novem čitalnem stroju g. Sv. St. Radojčića, sekretara min. prosvete. Z ozirom na obče zanimanje nam je gosp. Radojčić doposlal slike novega aparata, ki jih priobčujemo v današnji številki.

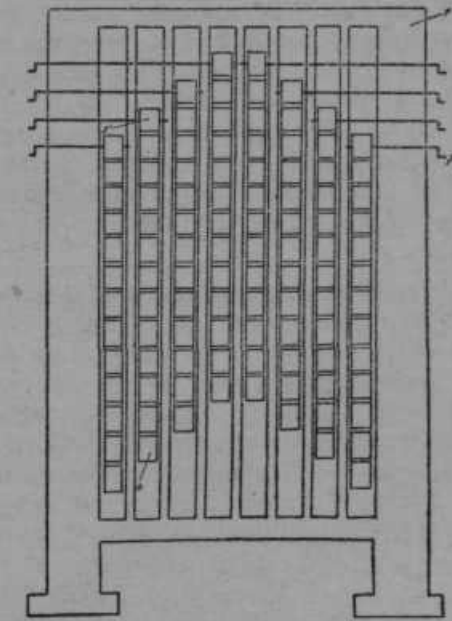
Aparat sestoji iz omarice na stojalu, ki je 145 + 0550 m/m visoka, 700 m/m široka in 230 m/m globoka. Na spodnji strani (slika I.) so odprtine, pri katerih se

I.

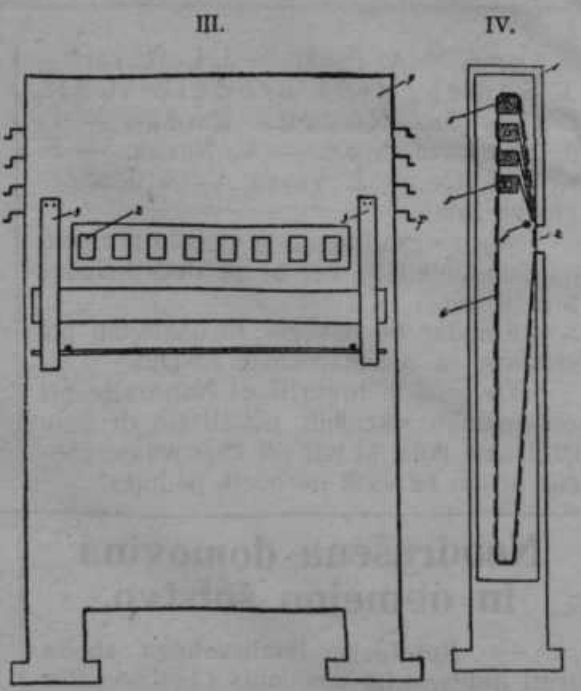
pokazujejo črke in sestavljajo besede. Slika II. nam kaže notranjost aparata frontalno ter pod točkami: 1. temeljno

II.

ploskev, 2. odprtino za črke, 3. guma, s pomočjo katere se okenca odpirajo in zapirajo, 4. spodaj je motna steklena plošča za zatvarjanje. Tretja slika nam kaže notranjost aparata od zadaj. Točka 5 nam znači os okoli katere se vrti trak, na katerem so pritrjene črke (glej 6) v latinici ali cirilici, velike in male, s pomočjo železnega droga (glej 4) se brezkončni trak s črkami vrti in črke se prikazujejo pri odprtini 2, kakor nam kaže slika v prerezu, pod IV.

Aparat in način prednašanja črk, zlogov in besed sigurno vzbujajo zanimanje otrok, ki je prvi pogoj uspešnega pouka in iz tega razloga se doseza z aparatom tudi lepe uspehe ter bo našlo novo učilo tudi pot v naše šole.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

—lu **Šolska predstava v Ljubljani**. »Povodni mož« se vrši v torek, 20. t. m. ob 1/45. uro popoldne v »Dramskem gledališču«. Šole, ki so se prijavile, dobe vstopnice v soboto od 10. do 12. ure na liceju pri gdč. Grošljevi.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani. Odgovorni urednik: Franc Štrukelj. Last in zal. UJU — poverjen. Ljubljana.

300%

prihranka

nudi primeroma usnjenem potplatu **Palma kavčukov potpečnik in potplat.**

ŽIKO — in se pripravite, da ni okusnejše kave. Popolnoma nadomešča pravo kavo, zato je tudi najcenejša. Dobi se v vseh boljših trgovinah. Prijatelj nekdane Vydrovke jo lahko naroče tudi direktno po povzetju najmanj 5 kg. **Pražarna „Žika“, d. z. o. z.** Ljubljana, Rožna dolina.

... Pošljite nemudoma zopet 5 kg Žike. Ker je kuhinja par dni brez nje, je vse narobe. M. P. Bled, 27. 7. 1923.

... Žike smo se tako privadili, da ne potrebujemo nobene druge kave... F. H. naduč. Svečina, 2. 5. 1923.

... Žika je res takšna, kakor je bila svoj čas Vydrovka, zato mi pošljite zopet 5 kg... I. S. Rečica, 3. 6. 1923.

PRATIKA
Z. A. D. E. C. O.
NOVOST ZA LETO 1924

Slike narisal akad. slikar **M. Gaspari**. Besedilo zložil **Tone Gaspari**.

Krasno umetniško in literarno delo za **mladino**

izide koncem novembra t. l. v založbi **Zvezne tiskarne in knjigarne** v Ljubljani.

Cena po **Din 25**—, v luksurni izdaji po **Din 30**—, v prenotaciji do 20. novembra t. l. po **Din 20**—, odnosno **Din 25**—.

Poštnina posebej po Din 1—, odnosno za luksuzno izdajo po Din 1:50—, za inozemstvo dvojna poštnina.

Prenotacije in naročila sprejema
Zvezna knjigarna
Ljubljana, Marijin trg 8.